

Lesbrief

bovenbouw primair onderwijs &
onderbouw voortgezet onderwijs



openbare scholen
waar verhalen samenkomen

Waar is het feestje? Hier is het feestje!

Deze lesbrief hoort bij de inclusieve feest- en gedenkdagenkalender Openbare scholen – waar verhalen samenkomen van VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO), maar is ook zonder de fysieke kalender te gebruiken. De lesbrief bevat twee lessen (deel A en B), die ook los van elkaar kunnen worden gegeven. Deel A levert op: een op maat gemaakte feest- en gedenkalender voor de eigen klas. Deel B levert op: een kritische blik op het feest- en gedenkbeleid van de gehele school, met tips om deze te pitchen bij de ouderraad/directie. De openbare school is een samenleving in het klein. Op de openbare school is namelijk iedereen welkom. In de wet staat dan ook dat openbare scholen 'ieders godsdienst of levensbeschouwing eerbiedigen' en dat ze moeten bijdragen aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden'. Dat zien we terug in de kernwaarden van het openbaar onderwijs: gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting. Kortom: je wil én moet op de openbare school actief aandacht besteden aan verschillende vormen van diversiteit.

De inclusieve feest- en gedenkdagenkalender 'Openbare scholen – waar verhalen samenkomen' is een prachtig middel om op laagdrempelige en frequente wijze levensbeschouwing en diversiteit een plek te geven in de klas.

Bespreekpunten als je de kalender klassikaal bekijkt

De slogan *Openbare scholen – waar verhalen samenkomen* (bovenaan de kalender en op openbaaronderwijs.nu). Wat zou deze slogan precies betekenen? | Wat betekent het om een openbare school te zijn (wat is bijvoorbeeld het verschil met een religieuze school)? | Waarom kunnen nou juist op de openbare school heel veel verhalen uit de samenleving samenkomen (omdat dit de school is waar iedereen uit de samenleving welkom is)? | Waarom kan het krachtig zijn om aan meerdere feest- en gedenkdagen aandacht te besteden, naast de traditionele, overwegend christelijke feesten (zo voelt iedereen zich nog meer gezien en gerespecteerd op onze school, zo kunnen we nog meer van anderen leren op een leuke manier, zo leren we nog beter met anderen omgaan)? | Wat is eigenlijk het verschil tussen een feestdag en een gedenkdag (laat ze voorbeelden geven van beide dagen)? | Wat zien we allemaal op de poster, wat valt je op als we door de website met alle feest- en gedenkdagen heen scrollen (niet alleen maar religieuze feesten, maar ook andere soort feesten zoals de internationale dag tegen racisme en discriminatie, misschien veel feesten en gedenkdagen die ze nog niet kennen)?

Openbare scholen – waar verhalen samenkomen 2024-2025

Maand	2024	2025
Augustus	1: ...	1: ...
September	1: ...	1: ...
Oktober	1: ...	1: ...
November	1: ...	1: ...

LES A Feest- en gedenkdagen in de klas

Ca. 75 minuten (in twee delen te geven)

Deel 1 25 min.

Welke feest- en gedenkdagen kennen we al?

Benodigdheden

- fysiek of online: de inclusieve feest- en gedenkdagenkalender Openbare scholen – waar verhalen samenkomen ([hier](#) te bestellen en [hier](#) online te bekijken)
- digibord met geluid
- meerdere devices (laptop of tablet), zodat groepjes van 3 à 4 leerlingen er een hebben
- meerdere A3-vellen, zodat groepjes van 3 à 4 leerlingen er een hebben
- meerdere pennen/stiften
- een overzicht van alle verjaardagen van de leerlingen uit de klas

5 min.

Stap 1 **Introductie**

Vertel de leerlingen dat we het in deze les gaan hebben over de feest- en gedenkdagen in de klas. Als je de kalender fysiek hebt, laat je deze even zien en licht je hem kort toe. Als je de kalender niet hebt, kun je even de online pagina laten zien via het digibord (klik [hier](#)). Zie tekstblok voor diverse vragen die je kan stellen bij het bespreken van de (online) kalender.

10 min.

Stap 2 **Welke feest- en gedenkdagen kennen we al? (in kleine groepjes)**

Laat leerlingen vervolgens in kleine groepjes (van 3 à 4 leerlingen) zoveel mogelijk feest- en gedenkdagen opschrijven die ze kennen. Welke feestdagen vieren ze bijvoorbeeld thuis? Van welke andere dagen hebben ze weleens gehoord, misschien via vrienden of vriendinnen? Wat weten ze over deze dagen? Per groep maken ze een lijstje van alle dagen die ze kennen met de (beknopte) informatie die ze hierover weten. Ze schrijven dit als groepje op het A3-vel. Er mag ook bij worden getekend.

10 min.

Stap 3 **Welke feest- en gedenkdagen kennen we al? (plenair bespreken, overzichtslijst maken)**

De groepen delen klassikaal welke dagen zij op een rijtje hebben gezet op hun A3-vel (als een feest- of gedenkdag al genoemd is door een groepje, hoeft het volgende groepje die niet meer te noemen, tenzij ze er nog iets anders over willen zeggen). Maak op het digibord een grote groepslijst met alle feest- en gedenkdagen die deze klas dus kent. Hiermee heb je een helder 'startpunt': dit zijn de feesten en gedenkdagen die wij met onze klas kennen! 😊

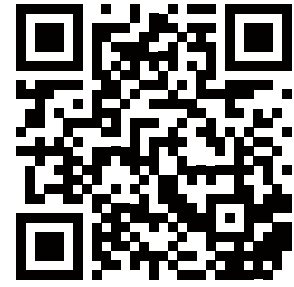
TIP

Bewaar dit lijstje, want het kan leuk zijn om later in het schooljaar soms weer naar dit lijstje te kijken met elkaar en te zien hoeveel meer feest- en gedenkdagen we dan kennen!

Deel 2

50 min.

Onderzoeken en invullen van de kalender



Vorbereidingen voor deel 2

Zorg ervoor dat je meerdere *devices* hebt klaarliggen, zodat groepen van 3 à 4 leerlingen er een kunnen gebruiken, en een vel om op te schrijven per groepje (dit kan de achterkant van hun A3-vel zijn van deel 1 van de les, of iemand notuleert digitaal).

Als je de fysieke kalender hebt: hang de feest- en gedenkdagenkalender centraal vooraan in het lokaal op, met de achterkant naar voren (de lege vlakken per maand). Als je de kalender niet hebt: print een andere lege kalender van internet die jullie kunnen vullen. Deze kalender ga je gezamenlijk invullen!

Pak een overzicht erbij van de verjaardagen van alle leerlingen.

5 min.

Stap 1 Introductie en achterkant poster samen bekijken

Vertel dat we in deel 1 van deze les op een rij hebben gezet welke feest- en gedenkdagen we in deze klas gezamenlijk kennen en dat we nu in deel 2 de kalender nog verder gaan onderzoeken en 'invullen' in kleine groepjes van 3 à 4 leerlingen.

Bekijk eerst klassikaal de lege kalender. Vraag aan de leerlingen wat ze zien (lege vlakken per maand) en wat we met deze lege vlakken zouden kunnen doen (we gaan hem met de klas invullen, zelf feest- en gedenkdagen uitkiezen die wij belangrijk vinden om te vieren of bij stil te staan in de klas). Licht toe dat we hier bijvoorbeeld ook de verjaardagen van iedereen kunnen opschrijven en feesten die onze school altijd al viert.

20 min.

Stap 2 In groepjes feest- en gedenkdagen per maand onderzoeken (+ device)

Zet de leerlingen bij elkaar in de gewenste groepjes (dit kunnen ook dezelfde zijn als deel 1 van de les). De leerlingen gaan per groep feest- en gedenkdagen onderzoeken voor een aantal maanden, door op hun *device* naar deze link te gaan: www.openbaaronderwijs.nu/kalender. Geef elk groepje 2 of 3 maanden die zij mogen gaan onderzoeken op de website en zorg ervoor dat alle maanden onderverdeeld zijn over de groepjes. De dagen die zij belangrijk vinden voor 'hun' maanden, schrijven ze op hun A3-vel of notuleren ze digitaal in een bestandje. Per feest- of gedenkdag kunnen zij kort benoemen waarom die dag bijzonder is en wat er op die dag gebeurt. **Zo komt er dus per groepje een overzicht van alle feest- en gedenkdagen die zij belangrijk vinden voor de maanden die zij onderzoeken.** Laat de leerlingen vrij om per feest soms ook een filmpje te bekijken. Het gaat erom dat ze zelf op onderzoek uit gaan op de website.



20 min.

Stap 3 **Plenair bespreken input groepjes + kalender volledig vullen**

De groepjes presenteren nu klassikaal wat zij per maand hebben ingevuld als belangrijkste feest- en gedenkdagen. *Welke dagen vinden ze belangrijk en waarom? Zijn de andere groepjes het eens met de gemaakte keuzes of missen we nog (een) belangrijke dag(en) bij deze maanden?*

Probeer er democratisch uit te komen welke dagen er per maand op de kalender komen te staan.

Vul alles (plenair) op de poster in per maand. Nadat alle groepjes hun input hebben geleverd en hier dialoog over is gevoerd, zijn alle maanden ingevuld. Vergeet de verjaardagen van de kinderen (en jezelf) niet!

Tip

Laat als leuk intermezzo soms na het presenteren van een groepje over een feest- of gedenkdag een video zien, bijvoorbeeld:

 [filmpje over Chanoeka](#)

 [filmpje over Divali](#)

Belangrijke vraag

Hebben we misschien leerlingen in de klas met een bepaalde levensbeschouwelijke achtergrond (bijvoorbeeld islamitisch, joods, christelijk, hindoeïstisch, boeddhistisch of humanistisch?) die hier meer over kunnen delen met de rest van de klas? Zouden deze kinderen het leuk vinden om hier iets over te vertellen / foto's of voorwerpen van thuis mee te nemen, etc.?

Leg tot slot nog het lijstje van deel 1 van deze les er naast. Staan in ieder geval alle feest- en gedenkdagen die we met de klas voor deze les al kenden op het grote jaaroverzicht? Zijn we zo tevreden of moet er toch nog een dag bij?



5 min.

Stap 4 **Werkwijze kalender**

Tot slot bespreek je met de klas hoe jullie met de kalender willen gaan werken. Moeten alle feesten echt gevierd worden? Of volstaat het soms ook om er alleen even aandacht te besteden met een filmpje en een gesprek? En bij welke feest- en gedenkdagen kan iemand uit onze eigen klas er meer over vertellen vanuit zijn of haar eigen achtergrond? Willen we dit misschien ook met een icoontje o.i.d. aangeven op de kalender?

Laat de leerlingen samen kiezen waar de kalender komt te hangen in het lokaal. Bekijk samen wat het eerste feest is dat eraan komt!



LES B Het vieringenbeleid van de school onder de loep

Ca. 55 minuten

10 min.

Stap 1 Introductie

Vertel aan de klas dat we in deze les het feesten- en vieringenbeleid van onze school met elkaar gaan onderzoeken.

Mocht je les A hiervoor ook al gegeven hebben, dan blik je eerst terug op die les: je benoemt weer kort de inclusieve feest- en gedenkdagenkalender, wat jullie onderzocht hebben en waarom het belangrijk is om aandacht te besteden aan meerdere soorten feesten en gedenkdagen. Je bekijkt weer even met elkaar de kalender en/of de online pagina waar alle feest- en gedenkdagen per maand te vinden zijn (klik [hier](#)). Weet iemand uit de klas nog wat de laatste feest- of gedenkdag is die we besproken/gevierd hebben in de klas? Hoe vinden we dat het gaat met de (fysieke of online) kalender bespreekbaar maken zo nu en dan? Gaat het goed, wat kan beter?

Mocht je les A niet hebben gegeven: bekijk met elkaar de kalender en/of de online pagina waar alle feest- en gedenkdagen per maand te vinden zijn (klik [hier](#)). Komen de leerlingen dagen tegen waar ze nog nooit van gehoord hebben? Is er misschien iemand in de klas die die dag wel kent? Bespreek wat je ziet en wat de leerlingen opvalt via de besprekpunten in het tekstblok in les A.



Benodigdheden

- fysiek of online: de inclusieve feest- en gedenkdagenkalender *Openbare scholen – waar verhalen samenkomen* ([hier](#) te bestellen en [hier](#) online te bekijken)
- digibord met geluid
- meerdere devices (laptop of tablet), zodat groepjes van 3 à 4 leerlingen er een hebben
- meerdere A3-vellen, zodat groepjes van 3 à 4 leerlingen er een hebben
- meerdere pennen/stiften
- jaaroverzicht van het vieringenbeleid van de school, uitgeprint op verschillende blaadjes, zodat de leerlingen daar in groepjes mee aan de slag kunnen

Vertel dat we in deze les dus gaan inzoomen op de vieringen die we met de *hele school* vieren. Vertel aan de leerlingen dat het interessant is om na te denken over de vraag welke feesten we eigenlijk op school vieren (en waarom) en dat zij dat in deze les mogen gaan doen. De allerbeste ideeën mogen zelfs aan de directeur en de ouderraad worden gepresenteerd.

Neem de leerlingen plenair mee in wat het betekent om een 'inclusiever vieringenbeleid' te hebben op de school. Wat betekent inclusief? Een idee kan zijn om elk jaar, naast bepaalde vieringen die men misschien wil laten bestaan, zoals het kerstdiner, bijvoorbeeld telkens een ander feest aandacht te geven uit een andere religie of levensbeschouwing (dus in carrouselvorm elk jaar een ander feest aandacht geven/vieren). Ook kan het een idee zijn om juist aan niet-religieuze dagen, zoals de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie, aandacht te gaan geven in de hele school. Een ander idee kan zijn om Kerstmis breder en inclusiever neer te zetten, zodat ook andere religieuze of natuurfesten daar een plek in krijgen die hetzelfde thema centraal stellen (zoals Chanoeka en Divali, waarbij ook het thema 'licht' centraal staat). Of je combineert feestdagen tijdens 'seizoensfeesten': welke feesten zijn er bijvoorbeeld in de lente die de komst van nieuwe leven vieren? Etc.

25 min.

Stap 2 Kern: in groepjes het vieringenbeleid van de school onderzoeken en verbeterplan maken

- Je deelt de leerlingen in groepjes op van 3 à 4 leerlingen. Per groep krijgen ze het vieringenoverzicht van de school, een *device* en een groot vel met pennen/stiften tot hun beschikking.
- De leerlingen onderzoeken de volgende vragen met hun groepje en maken tot slot een verbeterplan voor het vieringenbeleid van de school:

Vragen

- 1 Op welke dagen zijn we vrij van school? En welke feesten worden er gevierd bij ons op school?
- 2 Zijn wij het eens met de keuzes van deze vieringen? Wat zouden we misschien kunnen doen om dit nog 'inclusiever' te maken? Welke feesten zouden er mogen worden toegevoegd?
- 3 Soms vallen feestdagen of belangrijke perioden samen. Moeten we daar als school rekening mee houden? En zo ja, hoe dan? Kunnen we bijvoorbeeld tijdens de ramadan een paasontbijt of uitje naar een pretpark organiseren?
- 4 Hebben we genoeg aandacht voor alle verschillende vormen van diversiteit op school, zodat iedereen zich écht gezien voelt in zijn of haar (levensbeschouwelijke) achtergrond? Denk aan een iftar-maaltijd tijdens de ramadan, als we ook islamitische leerlingen hebben op school, of aandacht voor Divali, als wij hindoeïstische leerlingen hebben? Liggen hier nog kansen?
- 5 Maak met je groepje een nieuw voorstel voor een inclusiever vieringenbeleid van de school. Zorg ervoor dat je een haalbaar voorstel schrijft. Een idee kan zijn om elk jaar, naast bepaalde vieringen die jullie willen laten bestaan zoals het kerstdiner, telkens aan een ander feest aandacht te geven uit een andere religie of levensbeschouwing. Ook kan het een idee zijn om juist aan niet-religieuze dagen, zoals de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie, aandacht te gaan geven in de hele school. Een ander idee is om Kerstmis bijvoorbeeld breder en inclusiever neer te zetten, zodat ook andere feesten daar een plek in krijgen die hetzelfde thema centraal stellen (zoals Chanoeka en Divali, waarbij ook het thema 'licht' centraal staat). Of je combineert feestdagen tijdens 'seizoensfeesten': welke feesten zijn er allemaal bijvoorbeeld in de lente? Etc.
- 6 Bonuspunten: zorg ervoor dat het plan er mooi uit ziet (op een mooie gekleurde poster bijvoorbeeld, of in een mooie PowerPoint-presentatie).

Zorg ervoor dat je de leerlingen bij bovenstaande vragen en opdrachten goed begeleidt door veel rond te lopen en te helpen.

TIP

Wil je leerlingen helpen hun plan overtuigend te presenteren? Leg ze uit wat een elevator pitch is: stel, je stapt een lift in en daar staat ineens jouw grote idool. Je hebt de korte tijd die je samen in de lift staat om jouw idool ervan te overtuigen dat hij/zij jón moet kiezen als rechterhand. Hoe pak je dat aan? Elke seconde (elk woord!) is goud waard → Begin met het doel van je presentatie: 'wij gaan jullie ons plan presenteren om jullie te overtuigen'. Daarna gaan ze over op de inhoud: 'wij denken dat het beste plan is ... omdat ...'. Herinner ze eraan dat ze het kort moeten houden. Ze sluiten af met een conclusie: 'daarom moeten jullie kiezen voor dit plan ...'.

20 min.

Stap 3 Groepjes presenteren verbeterplannen vieringenbeleid

De groepjes presenteren hun plan voor het inclusievere vieringenbeleid. Het ene groepje zal een PowerPoint-presentatie hebben, het andere groepje een poster die ze toelichten. Let op: vertel de leerlingen dat we na de presentaties democratisch gaan stemmen over de vraag welk plan we het beste vinden.

Stemmen op het beste plan

Laat na de presentaties de leerlingen stemmen welk plan zij het beste vinden (en laat ze ook toelichten waarom). Het groepje met het winnende plan mag het gaan presenteren aan de directeur en de ouderraad (volgende stap in het lesplan). Leg uit aan de leerlingen dat de ouderraad de werkgroep is die feesten en vieringen neerzet binnen de school.



tijd
nfb

Stap 4 Het winnende plan wordt gedeeld met de directie en ouderraad

Om de cirkel rond te maken, kan het groepje met het winnende plan hun ideeën gaan presenteren aan de directeur en de ouderraad. Help de leerlingen in het maken van een afspraak hiervoor. Mochten er meerdere klassen met deze lesbrief hebben gewerkt, dan is dit dus een schoolbrede actie geworden en kan het misschien wel schoolbreed met een bijeenkomst in de aula worden opgepakt. Veel plezier!

gelijk-
waardigheid

vrijheid

ontmoeting

Uitgevers VOS/ABB en de VOO

Tekst Eline Bakker en Margriet van Toledo

Vormgeving Ontwerpburo suggestie & illusie

Jaar 2024

 **VOS ABB**



VERENIGING
OPENBAAR
ONDERWIJS



openbare scholen

waar verhalen samenkomen

Deze lesbrief is een onderdeel van het kernwaardenportaal www.openbaaronderwijs.nu, beheerd door VOS/ABB en de VOO. De lesbrief hoort bij de inclusieve feest- en gedenkdagenkalender voor openbare scholen en is vrij te gebruiken voor scholen. Het is niet toegestaan de lesbrief te verkopen of voor commerciële doeleinden te gebruiken.

www.openbaaronderwijs.nu